

Mads Brinkmann Pedersens translokationstale

Taler

Mads Brinkmann Pedersen
Rektor på Struer
Statsgymnasium

Dato

23. juni 2017

Sted

Struer Statsgymnasium

Kære dimittender, kære forældre, kære familier og kære ansatte på Struer Statsgymnasium!

Velkommen til dimissionsfest på Struer Statsgymnasium.

Så er vi her igen. Forsamlet i skolens idrætshal for at få sendt dette års studenter ud af døren for sidste gang, ligesom så mange gange før. Pedellerne har sat stole frem, sekretærerne har printet, rektor har underskrevet beviserne, lærerne har sat sig godt til rette og årets jubilarer er kommet fra nær og fjern. Alt er præcist som sidste år, de næste par timer vil følge den faste skabelon, og det vil ske igen næste år. Det er et ritual, en tradition og en del af skolens årshjul, skolens hjerteslag, dens puls.

2017 er nu også et helt særligt år. Rektor blev student for 25 år siden – tro det eller ej – og denne junidag er helt særlig, for i dag bliver I kære elever studenter. For jer kommer dagen ikke igen, for jer det sker kun en gang, og for jer markerer dagen afslutningen på jeres skolegang på Struer Statsgymnasium.

Derfor bliver dimissionsfest aldrig en rutineopgave her. Vi forbereder os hvert år med stor slidsomhed og grundighed, fordi det er vigtigt. Når I om lidt tager afsted, vender vi os ikke hastigt om mod det næste kuld elever, vi tøver et øjeblik kiggende efter jer, fordi I kroner vores arbejde, I er vores mission, vores eksistensberettigelse.

Kære forældre - For jer er dagen også særlig. En festdag, hvor I med stolthed og glæde fejrer at jeres børn – for det er de jo endnu – er nået i mål. Når I ser på jeres barn, vækker synet sikkert forbløffelse og forundring over, hvor hurtigt

tiden dog er gået siden den højlydte ankomst til verden for 18-20 år siden, og hvor meget væsenet dog har udviklet sig. Og midt i glæden og begejstringen blander sig en følelse af, at næste uddannelsestrin og at den tid, hvor de ikke længere kan høres i huset hver dag, er rykket meget tæt på. I disse dage spørger mange eleverne – hvad så? Hvad skal du nu? Og mange af jer har ikke kun hørt svaret, men også tænkt over konsekvensen. Dimission betyder også opbrydningsstid – ikke bare fra Jyllandsgade 2 7600 Struer.

Stor tak til lærerne – Struer Statsgymnasiums frontfigurer – uden hvem jeg ville være en knap så høj kranskekagefigur. I er bare gode. I har igen med dette kuld studenter formået at finde den helt rette nøgle til at gøre dem så dygtige som det var muligt. At mareridtet i marts igen som ved et trylleslag forvandles til miraklet i maj-juni med flotte resultater, skyldes her på SSG ikke overjordisk magi eller tilfældets gunst, men høj faglig pædagogisk professionalisme tilsat ydmyghed og engagement.

Til det tekniskadministrative personale – organisationens WD 40. Med hastige skridt på gangene, den venlige stemme i telefonen eller fingrenes dans på pc'erne fjerner I mislyde og fugt, I renser, beskytter og løsner rustne dele. Uden jeres indsats med eleverne og deres uddannelse som pejlemærke kunne vi ikke lave skole som vi gør her i Struer.

Og nu til jer elever: Hvor hører I til i beskrivelsen af skolen som en levende organisme? Svaret har jeg fundet i et interview i Kristeligt Dagblad med Jørgen Carlsen, der nu forlader Testrup Højskole efter 30 års virke som forstander. *”Jeg er lidt som en gammel vampyr, der bugger tænderne i ungdommen for at suge deres blod. Eleverne lader mig op med deres energi og ungdom”*. I er vores liv og energi. Skolens hjerte og pulsslaget ville standse uden jer.

For 1, 2 eller 3 år siden kom I en augustdag som små forpjuskede, forsigtige og måske også lidt forskræmte piger og drenge. I dag, en solbeskinnet junidag med blå himmel og mågeskrig over Struers røde tage, sidder I nu her som nyudklækkede, flyvefærdige om end lidt vingskudte studenter, brave svende og stolte kvinder, klar til at indtage verden. Det er en ren transformation, personlig dannelse, faglig uddannelse og kompetenceudvikling, hver især og mindst ligeså vigtigt i fællesskab.

Som for eksempel da, der blev danset Lanciers i Berlin i sneen, besøg hos

Egmont og Kunde & CO, nogle fandt Snus-fornuften i 2h, andre deltog i Formlandmesse, havde en fantastisk studietur til Berlin, arrangerede stort modeshow med tøj og accessories fra byens butikker og modeller fra andre klasser, teatertur med Blinkende Lygter og Jean de France, arbejdet med emner som kvindernes undertrykkelse hos Stuart Mill, filmanalyse af I am Legend, den ultimative trafik i innovation, det gode samfund i KS, marketingmix, distributionsparameteren, reklamepsykologi, velfærdsstatens udvikling og udfordringer, outsourcing, strukturpolitik, tibetansk buddhisme, strygekvarteret på tværs af århundreder, immunsystemet, antibiotikaresistens, differentiaalligningsmodeller, plasma og fusion. Et stinkende virksomhedsbesøg, power point fra pjækketur til Randers regnskov i afsætning.

Volleyball-skoleturnering, MUN, studieture og ekskursioner, Master Class, Akademiet for talentfulde unge, Kinaudveksling, PNYX, elevrådsarbejde, science Club, innovation, forårsfestival, skolefest, Showtime, søjledage, iværksætter, DIO, SSO, SRP, AT osv.

Dannelse og faglighed i timerne inden for murene, på ekskursioner og på studieture. Forberedelse og fordybelse hjemme, hvor I har svedt over og finpudset afleveringer i god tid og i sidste øjeblik, momenter i undervisningen hvor femøren faldt, fredagscaféer med Johnny de Luxe, fester, forelskelse, fællesskab, venner for evigt, forladt og fortvivlet, fordi hun gik med ham den forkerte. Mentale fotos fra 1-3års tilværelse her på SSG, alene og sammen med andre i det helt særlige fællesskab på en ungdomsuddannelse, som danner, uddanner og som er en del af det fascinerende, fantastiske og engang imellem forbandet svære ungdomsliv. I glemmer det aldrig. Det lagrer sig dybt, og når I mødes som 25 års jubilarer, kan I bag facaden, som tidens tand måse har slidt lidt, se den klassekammerat som I om lidt forlader. Put glimmer på og op på hylden. Forklaring følger.

Undervisningsminister Merete Riisager mener at de gymnasiale uddannelser (STX, HHX, HTX og HF) er i fagligt forfald. For mange elever er gymnasiet en forlænget 10.klasse og et højskoleophold, hvor man afklares. Ministerens konklusion baserer sig på samtaler med universitetslektorer, og nu skal Danmarks Evalueringsinstitut undersøge det faglige niveau fra 1967 og til nu. Misæren skyldes reformpædagogikkens fortrængning af grundlæggende kundskaber, og ministeren frygter en devaluering af hele uddannelsessystemet med negative konsekvenser for konkurrenceevne og kundskabsniveau.

Baggrunden for reformpædagogikken var en kritik af den autoritære undervisning – den sorte skole – hvor den faglige viden blev terpet ind i eleverne, der ikke havde megen indflydelse på undervisningen. Mange elever trivedes ikke, og som voksne blev de passive, lydige og autoritetstro. Med reformpædagogikken skulle skolen fremme elevernes selvstændige personlighedsudvikling i trygge rammer, undervisningen skulle foregå i samarbejde med eleverne og tage udgangspunkt i deres behov, og så ville eleverne blive aktive samfundsborgere.

I reformtider spirer den debat altid frem, som ukrudt efter et godt regnskyl. En fløj vil have den gode gamle faglighed tilbage i form af viden og kundskaber uden tidsrøvere i skikkelse af tværfaglighed og projektundervisning, mens den anden fløj hylder synspunktet om kompetenceudvikling, samarbejdsevne, livsduelighed.

Holstebro gymnasium og HF søger ny rektor. I jobopslaget beskriver man de relevante kvalifikationer anno 2017: Rektor skal være øverste ledelsesansvarlig, skolens samlende figur, autentisk, engageret, målsættende, tilgængelig, i stand til at skabe ejerskab og engagement, have personligt og pædagogisk udsyn, administrativ indsigt, være en dygtig kommunikator, have stærk relationskompetence og samarbejdsevne. Opslaget indeholder både krav om snæverfaglig viden og kundskab og brede kompetencer. Lignende opslag kan man finde inden for alle brancher.

På SSG vil vi danne og uddanne eleverne med det sæt af færdigheder, som efterspørges ude i samfundet og erhvervslivet, og det er ikke nok at have stor faglig kunnen. Der efterlyses også brede menneskelige, sociale kompetencer, der kræves dannelse og inden for det private og det offentlige ved man, at det er for væsentligt til, at man kan håbe på, at det er der eller kommer med tiden, når man vurderer ansøgere.

Kære studenter – I forlader ikke SSG med en discountuddannelse. I skal ikke lade jeres glæde og jeres præstation kompromittere af en politisk debat. Jeres uddannelse har hverken været konservativ eller futuristisk, men præget af sund fornuft. Glimmer på og op på hylden.

Pejlemærket for alt vores arbejde med jer er samlet i vores motto ude i indgangspartiet, som hedder lær mere. Vi vil lære jer mere end I nogensinde tror

at I får brug for. Vi vil sende jer videre med kompetencer og færdigheder, som det 21 århundrede kræver og som kan gøre jer til morgendagens iværksættere, aktive medborgere, kompetente fagpersoner og problemløsere. Og har vi vakt en fremtidsdrøm i jer, er vi tilfredse. Kun de allerfærreste har som 15 årige detaljerede karriereplaner for resten af livet. Lad mig sige det rent ud. Vores projekt er meget ambitiøst på jeres vegne, men det manglede da også bare. I er kun unge og her hos os en gang. Tager man for let på den opgave, er man i den forkerte branche.

Hvem er I så – afgangseleverne anno 2017?

Jørgen Carlsen - den afgående forstander fra Testrup Højskole – får ordet. I har flere ligheder end forskelle med tidligere generationer. Dog har flere ondt i livet. Det er blevet sværere at være ungt menneske grundet præstationspres. I er opvokset i skyggen af finanskriser, dystre fremtidsudsigter, hvor der bliver færre i den arbejdsduelige alder til at betale til en velfærdsstat, hvor vi lever længere. I er opvokset i en verden, hvor der er så meget at vælge imellem, at selve valget bliver svært. De fleste af jer er meget selvstændige, I er solidariske med hinanden og mindre konkurrenceprægede, I er internationalt orienterede med Danmark som udgangspunkt. Opmærksomme på hinanden og verdenens tilstand, men hjemmefødninge i hjertet. I Aarhus findes et fodboldhold udelukkende bestående af tilflyttere fra Ringkøbing-Skjern kommune, nyeste forskning viser at dialekterne i disse år oplever en renæssance, fordi man med udtryk og vendinger signalerer et geografisk tilhørsforhold, som noget man er stolt af. Tænk bare på Suzukireklamen, hvor kæresten foran den smarte storbycafé stolt peger på jyddekrogen og på klingende sønderjysk udbryder: Te når vi ska neje æwe æ græns å hint baje å bom. Kåm nå. Det bliwe så glant.”

En anden fortælling kalder jer Selfiegenerationen, narcissistiske, hyperambitiøse, født med en iPhone i hånden, selvrealiserende, Tinder i stedet for familie. Andre forskere er uenige: I har de samme drømme som forudgående generationer om fornuftig work life balance, stabilt job, kærlighedsliv, hus og familie. I søger fællesskaber på studier, sport, højskole osv. men I oplever ikke længere fællesskaberne som selvfølgelige, som noget givet. I føler faktisk et større ansvar for at vedligeholde fællesskaberne, og det adskiller jer fra andre generationer.

Hvad er det så for en verden I træder ud i?

En verdensdagsorden, hvor internationalt samarbejde er under pres, hvor mennesker vandrer som altid, men i meget høje tal, og med en rivende teknologiske udvikling, der vil forandre verden på måder, vi end ikke kan forestille os.

Captology er et forskningsfelt grundlagt af en amerikansk adfærdspsykolog B.J., Fogg i Silicon Valley. Efter tyve års studium er han flyttet på landet, ud til gæssene og det han kalder modgiften mod den ny teknologi, computerne, mobiltelefonerne. Essensen i Captology var udviklingen af teknikker til at binde folk til skærmene og gøre dem afhængige. Teknologisk styret adfærdsregulering med indbydende farver og ikoner bedøver os i timevis. Foggs teknikker bruges af Facebook og Apple og Instagram. Nøglen er at udnytte vores svagheder. Fogg har de seneste år studeret adfærdspsykologi og fundet frem til tre regler om den menneskelige psykologi: Vi er er dovne og søger de mest effektive løsninger, vi er sociale, - vi bekymrer os for hvad andre tænker, og har brug for andres selskab og vi er vanedyr.

Fogg har Alexa. – en Amazondukke. Alexa kan slukke og tænde for lyset, bestille pizza, finde musik, vejrudsigterne og nyhederne. Den er effektiv, den taler til en og den lærer sin ejers vaner at kende. Den oparbejder viden om sin ejer gennem de spørgsmål og opgaver som man stiller den. På et tidspunkt spørger den ikke længere om man vil have nr. 77 og man vil høre jazzmusik med Louis Armstrong eller kun høre finansnyhederne. Den har lært det, og så begynder ens horisont formidlet gennem teknologien at snævre sig ind. Og hvad med Amazon og de ufattelige mængder data om brugernes privatliv?

Udfordringen med virksomhedernes innovation inden for teknologien er ifølge Fogg at der ikke er en etisk parallel. Der ansættes ikke folk til at undersøge de etiske problemer der er med ny teknologi i virksomhederne. Hvem skal sikre det? Hvor mange af os her i salen bekymrer sig reelt set over, at vi kan spores med mobiltelefonens gps? Langt de fleste af os bytter gerne frihed og privatliv for teknologiens bekvemmeligheder.

Der er nok af udfordringer på den anden side – af murene og af jeres næste uddannelsestrin. Og mange vil komme til at arbejde med ting, som vi end ikke kender til. Et er dog sikkert. Der bliver brug for jer og jeres evner.

I dag skal I være stolte og føle jer som supermænd, fordi I klarede det, men jeg håber også at I føler jer klar til morgendagens livtag med livet, med studiet og med opgaverne. Afsted med jer til metropolerne for at videreuddanne jer. Vær ambitiøse på egne vegne, drøm stort og gør noget ved og vend så gerne tilbage til Struer og Vestjylland, tilbage til modgiften. Vi har gæs, bævere, elge, krondyr og fem ulve, vestenvind, dybe skove med stilhed, højt til himlen, men aldrig lavt til loftet. Her er der kort fra tanke til handling, fællesskab, Community managers, jydekroge, der aldrig går af mode og her er der plads til at I må være lige præcis den I selv er og mulighed for at I kan skabe jer et liv, som I selv designer.

Årets boggave er Hella Joofs Papmachereglen. I en blanding af tanker, digte, anekdoter, opskrifter og sange tilsat uhøjtidelig humor præsenterer Hella Joof 25 levereregler, som kan gøre ens liv bedre. Letlæst på et par timer i solen med stof til eftertanke.

Inden jeg traditionen tro vil runde min dimissionstale af med at læse op for jer en lille bøn: Send mig en venneanmodning på det der so yesterday Facebook, så kan jeg følge jer lidt længere, følg også SSG på Facebook. Og husk at årsfesten ligger efter jul!

Og så skal I sendes afsted herfra med Rub og Stub-reglen – et fif til at imødegå misundelse. For at forstå slutningen skal I alle kende et andet af Hellas fif, nemlig at man skal finde de små godbidder i løbet af ens dag: en vellavet spandauer, en hjælpende hånd med parallelparkeringen, grøn bølge gennem morgentrafikken, og så dypper man dem lige i en gang glimmer og stiller dem op på ens mentale kaminhylde.

”Om Rub og Stubreglen”: *Den går i al sin enkelhed ud på at vi leger, at vi kan bytte med én. Kun én. Vi kan ikke shoppe rundt og bytte stemme med Beyoncé og sko med Imelda Marco, og intelligens med Anja C. Andersen, astrofysikeren, og bryster med Jamie Lee Curtis i Bossen og Bumsen.*

Vi må hver især vælge én, som vi bytter med. Rub og stub. Intelligens, udseende, økonomi, karriere, familie, ordblindhed og vaginisme. Og vedkommende får vores liv med alt, hvad dertil hører af knyster, lasebriller, børn og hunden og vores mand og haven og søde gamle tante Bertha og alle vores sjove minder fra firserne (..). Kort sagt hele pakken.

Og nu skal du lige mærke efter, hvem du gerne vil bytte med. Hvem vil du gerne bytte med? Er der ikke nogen du gerne vil bytte med? Mærk lige efter én gang til.

Er det ikke mageløst? At vi alle sidder og mærker efter, og ingen af os kan finde nogen, vi rigtig vil bytte med. Jo, vi vil gerne plukke en karriere hér og et tandsæt og en partner dér. Men vi vil ikke have hele pakken. Og hvis det er sandt – og det tror jeg, det er – så er vi jo de rigtige. Så er vi præcis dem vi gerne vil være. Det kan godt være, at der er plads til forbedringer i vores liv. Men der er ikke nogen, vi hellere ville vil være. Og det er et mirakel. For så har vi faktisk selv valgt vores liv. Det har vi i hvert fald lige gjort, da vi opdagede at der ikke var nogen vi hellere ville være. Og det er forunderligt. Glimmer på og op på kaminhylden.

Kære alle! Forældre, gæster og ansatte på SSG – Er I klar? Nu tager vi dette års studenter – glimmer på og op på hylden.

Hjerteligt tillykke alle sammen!

Hermed dimitterer jeg årgang 2017 fra Struer Statsgymnasium.

Kilde

Manuskript modtaget fra taler

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

Translokations-/dimissionstale

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mads-brinkmann-pedersens-translokationstale-2017>